

1 TIMOTI

1 Timotido Vua Amure

Timoti fu aesakae Eisia guove ijia ruae. Ro asoe fuone fu e Guriki ro asie fuone fu bara Jiusi. Foru fu una Eisia maza ririkua ijia vua kuaria vaema ije fu Timoti abekina fu ifejana buobiki besu imenoeke. Areme rade Foru fu urina Timoti kuamoga fu e Efesasiko ije Godi ma vierafevo ije samuagiakiro vae. Ro fasi igia Foru fu Timoti vua ju kuarana kua, Anika e ije vua kufui nijasianoekinu e ije ma vierafevo ijiebuo vierafe ije kame arafiriavo ije giano kuae. Ro kuke fu Timoti kuaramoga fu e ije ma vierafevo ije bu izege Godido baname isoekinu aroedufuo ije kuarae. Areme fu vame ije e ije sosi samuavo ije bu vame ma ijia renodufuo ije kuariae. Areme Timoti fu izege e Tesaronaekako ije ma vierafevo ijiebuo Kuraesido mukoe i medufuo ije kuarae.

1 Timotido vua binobino Foru fu isoema ijeja

-

- 1:1-20 Vua ma ijiaru nijasiadufuo ijene.
- 2:1-15 Godido are baname isoevo ijia izege Godi aroedufuo ijene.
- 3:1-16 E Godido are samuavo ije bu izege kari-noedufuo ijene.
- 4:1-16 Timoti fu izege finoekinu vua nijasiadufuo ijene.
- 5:1-25 Timoti fu vame ma ijia kenoekinu e ma vierafevo ije nijasiadufuo ijene.
- 6:1-21 Vame ma ijia ire ma ije kedufuo ijiakiro vame ma ijia Godi ma vierafena karidufuo

ijene.

1-2 Na Foru e ije Godi fu na umui datena kiega na Afasero reva ije nare fasi ige isoeve. Na Jesu Kuraesi e ije fu vame iviaeko nuvue-fuo amaerikiro kuaema ijiakiro Godi ije no karaunuema ijiebe kiega na vua buone abena e boeje kuariavo.

Ijadufuo nare fasi ige isoena e Timoti a nijave. Ro a Kuraesi ma vierafemo ijadufuo aeje aka fari none igeiki. Na vierafe Godi Asoe ijiakiro Jesu Kuraesi E Ireobo ije bu maza boeje one oefiane abena ma rejakinu samuagaga a e ije Godi ma vierafevo ijia kariva ijena kafaena finoeke.

E vua kufuimenoejo ije vua ju kuariadufuo ijene

³ Ro Timoti na maza ije na ude sakae Mesedonia vaeva ije naka vua be kuarana vae. Ro iviama na una soesoena kuaravo fiene. A ni sidove Efesasi ijia fikina e ije eranebe bu vua ni be Godido vua maeje ijieki baki ije nijasiavo ije kuriaerega buka arene. ⁴ Anika e ije kuriaerega bu suvuare isuiko ijiakiro asaerafa buone ijiebuo ive boeje bube kena uruvana vierafenoevo. E ije eranebe bu ijiege renoejo ije buka maza boeje ire ize fu ma ro ize fu ise bu ijadufuo bue madinamivo. Bu ijiege renoegaro Godido vua maeje bu ma vierafedufuo ije bu ijia areve. ⁵ Ijadufuo na vierafe aka kuriaerega bu vua ije bu kuaevo ije buka arekiro urina vame maeje bu izege buone oetuanamidufuo ijene ireobo vierafedufuo. Ro bu oe buone fu maturaekuma vierafe buone fu samadirega buone izege bu ma vierafevo ije fuka ma daroki redefuo. ⁶ Ro e ije gue bune vame

maeje na kuaevo ije bune ijuonena una vua ka ma baki ijaru vierafekinu kuaenoewe. ⁷ E ije bu vierafe buka Godido akae ije e nijasiakuae vierafe. Bu vua gue buka kame darokuma e kuarianoeve rove vua buone bu kuaevo ije bu mukoreigia vierafekinu kuaevo baki.

⁸ Ro no vierafe Godi akae ije fu Mosisido dudado ijia muema ije fuka ma. Ijadufuo fu akae ijare ise ije no renoevo ije samadukua nijasuoga no arena una mukoreigia kenoeve. ⁹ Ro kuke no vierafega Godi akae ije fu nijaema ije fu e ije bu ma renoejo ijiebuo nijaema baki ro fu e ije bu ise renoejo ijiebuo nijae. Ro akae ije bu e ije Godi naebe ma vierafevo ijiakina e ije vame ise binobino revo ro naebe maturaena karivo ijiebuo nijae. Ro kuke e ije bu naebe ire maeje Godi oemaedufuo ijia revo ijiakina e ije e kaniavo ro orafa kaniaga bu oevo Godi fu e ijiebuo akae ije nijae. ¹⁰ Ro akae ije fu kuke e ije bu barubara fudaenamina ise revo ro e fari una fari guena fudaenamivo ijiebuo nijae. Ro kuke fu e ije bu e gue mauike tonamiana vaga bu buefuo imejo ijiakina e ije bu vua kufuimejo ijiebuo nijae. Ro kuke fu e ije bu koto guove ijia vua kufuimevo ijiakina e ije bu Godido akae maeje kena tuasevo fu ijiebuo nijae. ¹¹ Ro vua boeje akae ijia fu kuaema ije fu Godido vua maeje na abena kuaenoewo ijadufuo guove ijia name. Ro vua maeje fu Godi nuvuone sanaema ka e daroki ijare nuvufuo nijae.

Izege Godi fu Forudo oefiane abena ma rejiaema ijene

¹² Ro naka E Ireobo Jesu Kuraesido oemareve. Ijadufuo maeje fu vierafega na fu ma vierafeke ijadufuo fu na umui datena kiega na fuefuo imeve. ¹³ Na ude naka vua ise fuesina kuaekinu e fuone ije kame arafiriana vajae fiane vajiae. Rove Godi fuka una none oefiane abe ijadufuo fu naebe dabe isekafie ro fume ise none giena arei. Ijadufuo maeje na naebe Jesu Kuraesi vierafeva ijadufuo irere na renoevo ije na naebe vierafekinu renoe. ¹⁴ Ro E Ireobo ije fuka na mukoreigia ifejiena ma rejiei. Ijadufuo fu daro ije na fu ma vierafedufuo ijiakiro kairafa gue oetuadufuo ije mie. Ijadufuo maza ije no una Jesu Kuraesina besu revo ijia fu vame ije nuvuone remo.

¹⁵⁻¹⁶ Ro vua ige na kuariakuvejo ije fuka ma ijadufuo noka mukoreigia fiena ma vierafedufuo. Ro vua ijeja, Jesu Kuraesi ume igia fu ari ruaema ije fu e ise revo ije karauniakiro ruae. Ro ude naeje naka e boeje asidiana ise uruvana renoe rove Godi fu naebe ijadufuo na dabe isekafie. Ro fuka una none oefiane abena ifejie. Fu ijiege ifejiekina e bu none duvado ijia Jesu Kuraesi fu izege kabuaekabuaeki e guebuo ise giana aremo ijene gakuae fu ijiege rei. Ijadufuo e bu ijia giena vierafero budua bu ijiege Godi ma vierafekuva bu vame ma karivako ijene abekiro bu ijiege vierafeke. ¹⁷ Ro na baname isoega e buka Godi dabe aroekinu ive fuone abe ajiake. Ro fuje fuka E Ireobo ro Godi maeje no gavo baki fu maza boeje ijia fivako. Ijadufuo na vierafe noka maza boeje ive fuone sanaema ije abe aroekinu vadufuo.

¹⁸ Ro Timoti farino na kuke vua be kuarakuvejo ni fiene. Ro vua ije fu vua besu ije e Godido vua vierafena kuaevo bu ude oesina kuaeva ijieki. Ro vua ije bu a ifejana daro maga a Godido vua maeje vafaeke. ¹⁹⁻²⁰ Ijadufuo ni giriesana one a Godi ma vierafemo ijene abe gikikimana vierafekina a vame fuone maeje mukoreigia giakinu ijia nuvena kenoedufuo. E gue bu vame maeje bu vierafena kenoevo ije bune ijuonena ijia arei. Ijadufuo bu ma vierafevo buone ije bune kame arafiriae. Ro e inokiro e Aemenasikiro Areseda nane kena Setani vajaedo fu kame isekafiaga bu ijia gaekina bube una Kuraesido ive dabe isema kuaenoeke.

2

E Godi ma vierafevo ije buka e boeje ijiebuo baname isoedufuo ijene

¹⁻² Ijadufuo Timoti vua boeje na kuaraeva ijia vua ireobo besu ije baname isoevo ijene. Ijadufuo na ireobo vierafe e boeje Godi ma vierafevo ije buka maza boeje baname isoema Godido oemaredufuo. Ro kuke nika e boeje binobino aesakae irore igia kariva ijiebuo baname isoedufuo. Ro kuke nika e mamekanu nuvuone ro kini binobino ume igia no samuaguovo ijiebuo baname isoefo. Ja ijiege buefuo baname isoekina bu maza boeje no mukoreigia samuaguoga no kafaena mauike igia vame akae ije Godi oemaedufuo ijia karinoedufuo. ³⁻⁴ Ro ijiege maza gue e guebuo baname isoevo ije fu vame mukore Godi fu oemaemo ijene. Ro Godi e ije fu no karaunuema ije fu kuke vierafe e boeje bu vua fuone maeje fiena

ma vierafega fu rade karauniadufuo. ⁵⁻⁶ Ro vua fuone maeje ijeja Godi fune besu ijiaru. Ro Jesu Kuraesi ije fu Godi gue re ro ema gue reva ririkua ijia manino. Ro fuje fu ema ro fuka korufuo abena miamoga bu abena kurosi kanavo fu baronena e boeje no karaunue. Ijadufuo no ijia gana vierafega Godi fune maza ma ijia e boeje no karaunue. ⁷ Ijadufuo naka ma kuaria ro na kufuimevo baki. Godi fune na kumema ijadufuo na Afasero rena e Jiusi baki ije vua fuone maeje nijasiako bu Jesu Kuraesi ma vierafeve.

⁸ Ijadufuo na vierafe e boeje aesakae irore igia kariva bu baname isoeke. Ro bu baname isoekevejo ije buka ude ise buone visuna Godi kuara areme bu umui buone kave ijia ajiakinu baname isoeke. Ro kuke e fari ije bu baname isoekuva bube oe buone ziene gue bu ude kairafana reva ije fu uria ijia nake bu ijiakuma baname isoedufuo. ⁹⁻¹⁰ Ro kuke na vierafe bara ije bube ugone ije e jaediadufuo ije sadufuo. Ro nime bara kabuaekabuaeki rena ugone sibaneke maeje sanoedufuo. Ro jade uri nigofu u jone ijiaru kame mukoreigia bijana amaeriavo. Ro kuke uri ugone ni mukore moni mamekanu fuaevevo ije sana uri bidi ro uniae binobino ro ada gibore ijene savo. Ijadufuo maeje jame vajae survive jone ijiaru ijiege amaeriaga e bu giakuva ije fuka naebe mare. Ro bara ije Godi ma vierafevo ije ja jone amaerinamidufuo ije jaka oe jone ijia e boeje oetuana marejiaga e bu ijia giadufuo.

¹¹⁻¹² Ro bara ije bu vua fiekuae vierafekuva buka sosi guove ijia mauike kabuaekabuaeki karina vua fiedufuo. Ro bara be fude uri sosi guove

ijia baru ije asina vua bino kuaemo. ¹³⁻¹⁴ Ijadufuo maeje Godi fu ude Adamu amaeri areme rade Ivi amaeri. Ro Adamu fu naebe Setanido itire fiena ise rei ro fu bara Ivire itire fuone abena Godido akae ije dabe tuasei. ¹⁵ Rove Godi fu bara ije kena una fuone sanaema maeje ijia uniae. Ijadufuo maeje bara ijare Jesu Kuraesi biete. Ijadufuo bara ije buka Godi ma vierafena uri e boeje oetuakinu kabuaekabuaeki akae karinoekuva Godi fu bu karauniake.

3

E mamekanu sosi samuavo ijiebuo vua ijene

¹ Ro Timoti na una kuke vua ma be kuarako ni fiene. E fari bino ijia kariva bu vierafe buka sosi ije samuakuae vierafe. Ro i ije bu mekuvejo ije na vierafe fuka i mukore. ² Ijadufuo e ije erare fu i ije mekiro vierafekuma e ije fuka vame maturaema ijia urari kenoedufuo. Ro e ije fuka bara besu abedufuo ro kuke fuka korufuo mukoreigia samuanamiga e boeje bu fu aguaeke. Ro kuke fuka e sumiki ije oemarekinu kaenamiamo ro Godido vua ije mukoreigia e nijasiamo. ³ Ro e ije fube do kugi uruvana ino ro migegire defaruiga fu e kaniamo. Ro fu naebe e guena madinamimo ro e guena mukoreigia kafaena finoeno. Ro kuke fuka moni naebe ireobo oetuamo. ⁴ Ro fu vierafe fu e ireobo rena sosi samuakuma fuka ude agane fuone gire besu kariva ije mukoreigia samuagiake. Ro kuke fuka anafa fuone nijasiaga bu irinakinu uguare fuone fiena fu mukoreigia aguarake. ⁵ Ro e ije fu naebe agane fuone ije mukore samuagiakuma

fu izege Godido e ijene mukoreigia samuagiake? ⁶ Ro e ije fuka iviama igiebo oe dakudena Godi ma vierafejoga jade kuaga fu e ireobo rena sosi samuamo. Ijadufuo maeje fu bigake uri aroekarana korufuo dabe ajiakuma Godi fuka isekafake. E ije fu aroekarakuma Godi fuka izege Setani fu aroekarana korufuo dabe ajiamoga fu isekafaema ijiege isekafake. ⁷ Ro kuke fuje fuka vame ma ijia kenoeko e Godi naebe ma vierafeva ije bu gana mukoreigia aguaevo. Ja e ijieki ije abekuva Setani fu maza be biesirikuma fube ise rena jaevega fu i fuone fu meno ije areke.

E gue sosi guove ijia imevo ijiebuo vua ijene

⁸ Ro kuke igia fie, ja e gue kega bu sosi guove ijia imekuva ni e ije bu vua ma ijiaru kuaenoekinu ro vame maeje kenoeko e bu giana aguariavo ijia kedufuo. Ro e ije bube do kugi uruvana ikinu ro moni uruvana oetwana kekuae vierafeke. ⁹ Ro e ije ja kekuva ije buka e bino Godido vua maeje bu nijasiaeva ije maza boeje giriesana oe buone ijia ma vierafenoervo ije kedufuo. E ije bu vierafero vua ije fune ma Godidoro bu ijiege vierafevo ijene kedufuo. ¹⁰ Ro e ije kekuva amure ije ni vame fuone fu kenoene ijene mukoreigia gadufuo. Ja gaga fu e be fuone fu finoeno ijia fu irufui bino naebe amaeriavoga ni abe fu sosi ijia imefo. ¹¹ Ro kuke fuka e be fu bara fuone ijiaki mukoreigia finoeno ije abedufuo. Ro bara fuone fu naebe e bino buesina kuaenoeno ro fuka korufuo mukoe samuanamikinu maza boeje ijueobaki imenoeno. ¹² Ro kuke e ije sosi imedufuo ije fuka bara besu abedufuo. Ro kuke fu age bara fuone mukoreigia

samuagiamo ije abedufuo. ¹³ Ja e ijieki ije kega bu mukoreigia imekuva e boeje buka ijia giana aguariadufuo. Ro kuke buone izege bu Jesu Kuraesi ma vierafevo ije fuka ma daroki redufuo.

Godido vierafe sauki ije fu Jesu Kuraesido dudado ijia abe nijasuema ijene

¹⁴ Ro Timoti na vierafe na rade a gake vuadufuo. Ro na bigae nate na saroena vuako ijadufuo na fasi ige isoena nijave. ¹⁵ Na ijiege isoena nijaekina a vame izege Godido e ije bu buone samuanamikinu karinoejo ijene dana vierafedufuo. Ro Godido agane ije bu Godi ije maza boeje ijia fivako ijadufuo sosi ijene. Ro sosi ijare Godido vua maeje bu nijasiavo ije bijuadufuo. ¹⁶ Ro Godi ma vierafedufuo ijadufuo zinume maeje ijeja, Kuraesi fu ema igege ume igia ruae.

Ro Kavene Akae ijare nijasuona kuo, Jesu Kuraesi fu ma Godido Farino kue.

Ro kuke anera boeje bu fuone maeje sanaema ijene gae.

Ro e ije bu fu nuvenoeva ijiebe vua fuone dabe are irore boegia kuariae.

Ro e boeje ume igia kariva ije buka fu ma vierafei. Areme fu una saove ije Godi Asoe fuone fu samuamo ijia vae.

4

E vua kufui nijasiavo ijiebuo vua ijene

¹ Ro fune Godido Kavene ijare samadukua ijiege kuae, Maza rade e gue bu Kuraesido vua maeje bu fievo ije bu ijia aredufuo. Ro bu una kavene ise ije bu vua kufuimena e nijasiavo ije

nuvediana vadufuo. ² Ro e vua kufuimenoevo ije buka una e gue biesiriana vua kufui ije nijasiake. Ro e ijiebuo vierafe ije buneka oe. Ijadufuo bu ise bino revo ije bu naebe una korobuo ganamivo ijadufuo buka jaevevo baki. ³ Ijadufuo bu e gue nijasiana kiavo bara savo ijiakina ire binobino ivo ije fuka naebe maremano jade ijiege renoevono kiave. Rove vua ije bu kuariavo ije fuka ma baki ijadufuo maeje fune Godire ire boeje amaeriae. Ijadufuo e ije Godi ma vierafekinu vua fuone maeje ma vierafevo ije ire boeje buka kena baname isoena Godido oemare areme kena ivo. ⁴⁻⁵ Ire boeje Godi fu amaeriaema ije buka mukore ijadufuo no ire besukua nobe ijuoneke. Ro ire boeje nika kena Godido baname isoena oemare areme kena idufuo. Ijadufuo maeje fu Godido vua ijiakiro baname isoevo ijiebe ire ije kena marevo.

Jesu Kuraesido e i mukoe mevo redefuo ijene

⁶ Ro Timoti a vua ije na kuaravo ije kena uviarafa nuvuone ije nijasiakuma ije ane ma Jesu Kuraesido imeno. Ro Godido vua ije a ma vierafena nijasiamo ije buka a ifejaga a e damuiki redefuo. ⁷ Ro ade suvuare isuiko ije ka ma daro baki bu nijasavo ije fiemo. Ro maza boeje nika Kavene Akae ijadufuo vame ijia uruvana mimatanoekina a daro abeke. ⁸⁻⁹ Ijadufuo maeje no vajaema nuvuone kena ire binobino renoevo ijia daro abevo ije fune sibaneke mare. Ro no una giriesana Godido vame maeje ijia kenoekuva no daro abena ume igia ma karinoeke. Ro kuke rade no oekuva no vame ma karivako ije abeke.

Ro vua ije fuka ma ijadufuo anika mukoreigia fiena ma vierafekinu kenoene. ¹⁰ Ro noeje no Godi ije fu ijia fivako fu eranebe fu ma vierafevo ije karauniamo ije ma vierafevo. Ijadufuo noka giriesana isejavaekinu imenoeve. ¹¹ Ijadufuo Timoti vua ije na kuaravo ije abena e ije nijasiakinu ro soesoena ejafiaga buka vua ije nuvedufuo.

¹² Ro aeje a e momokana ijadufuo ade arega e bu a nese gavo. Ro anika mukoreigia mimatana kenoega e Godi ma vierafevo ije bu ijia gana una a aguarane. Ro vame ije a mimatana nijasiadufuo ijeja anika vua ma ijiaru kuariakinu ro e boeje oetwane. Ro kuke anika maza boeje Godi ma vierafekinu ro vame maturaema ije kena nijasiane. ¹³ Ro a uria ijia fina na samuagiemo ijia na vierafe aka Godido vua ije dabe sosi guove e boeje ijiebuo nidua ijia daga bu fiene. Ro kuke ni vua ijadufuo maeje dabe kuariakinu nijasiaga bu fiene. ¹⁴⁻¹⁵ Ro igia fie, maza ije a naebe imeno ijia e Godido vua vierafena kuaemo be fu i one a medufuo ije fune kuarae. Ro kuke sosi ijadufuo e mamekanu gue bune umui nigofu naejavoga Godi fune a daro mae. Ijadufuo daro ije Godi fu maema ije ade totekiro anika uri giriesana mimatane. Ro anika oe one ijiakuma imega e boeje bu i one maeje a meno ije gane. ¹⁶ Ro anika vame one a kenoena ijiakiro vua maeje a nijasiamo ijia mukoreigia vierafekinu renoene. Ijadufuo maeje a ijiege rekuma e ije bu a fazavo ije ifejiana ise buone ijia karauniakinu ro koro kenujanamike.

Bara amune ijiakiro e mamekanu sosi samuavo ro e moni baki imejo ijiebuo vua ijene

¹⁻² Ro a e maki ro bara maki bu ire bino isema rekuva ade uruvanaigia kuriaekuriaeki kuariamo. Ro anika sone oe vafaena asoe ro asie one igege kuariane. Ro kuke ame momokana ijiakiro bara kabaekua ije nika iviefari ro makirafa one igege ifejiakinu samuagiane. Ro a bara baruki ro kabaekua ije vua kuariakuma nika oe maturaena ma vierafekinu kuariane.

³ Ro kuke ni e ije Kuraesi ma vierafevo ije kuariaga bu bara amune ije e samuagiavo baki ije mukoreigia oetuakinu samuagiane. ⁴ Ro bara amune ije fu anafa ro asaerafa fuone guekuma ame ije buka buone izege bu ma vierafevo ije ke mimatana orafa buone ije mukoreigia oetuakinu samuagiadufuo. Ro bu ijiege rekuva Godi fuka oemareke. ⁵ Ro bara amune ma be e bu samuavo baki ije Godi ma vierafemo ije fuka maza boeje mumaza Godi kuaga fu ifejakiro fu baname isoemo. ⁶ Rove bara amune be fu maza boeje vame ise ije vierafekinu renoeno ije vajaema ijia fuje fu naebe barone. Rove una kavene ijia fuje funeka baronei. ⁷ Ijadufuo na vierafe a e ije Godi ma vierafevo ije kuariaga bu agane buone ije buina gire besu karivo ije mukoreigia samuagiadufuo. Bu ijiege samuagiaekina e bino bube vua ise bino bara amune ijiebuo kuaedufuo. ⁸ Ro e be fu naebe e uifari ro agane fuone maeje mukoreigia samuagiamo ije fu fuone ma vierafemo ije fu naebe ijia nuvena kenoeme. Ijadufuo fuka e ije Godi naebe ma vierafevo ijiebuo vame bu kenoevo ije fuka fure

asidiana ma isema kenoene. Ijadufuo maeje e ije naebe Godi ma vierafevo ije bu agane buone bu isema samuagiavo baki.

⁹ Ro bara amune be fu vierafe fu bara amune ije sosi ijia imevo ijena imekiro vierafekuma bara ije fuka juaevasia sisiti (60) ijiege furima ijare buina imedufuo. Ro kuke fuka baru besu manima ijare ijiege redefuo. ¹⁰ Ro fuje fuka bara be fune mukoreigia kenoeko e boeje bune gana vierafeva ijare buina imeke. Ro bara ije vame fuone maeje gue fu renoeno ije fuka anafa fuone mukoreigia samuagiamo. Ro kuke fu e sumiki ifejiana samuagiakinu ro kabuaekabuaeki Godido e ije ifejiamo. Ro kuke fu Godido e ije isejavaevo ije oe ma ijiakuma ifejiakinu ro vame ma binobino e guebuo remo ijare buina imeke.

¹¹⁻¹² Ro bara amune nikaki gue bude mige-gire bara amune sosi ijia imevo ijena imekuae vierafevo. Ijadufuo maeje bu rade e fari ma bino giana maniakuva buka Kuraesi ijuonena una vua bu ude sosi ijia imeko kuaeva ije kena tuaseke. Ro bu ijiege revo ijia buneka korubuo kena isekafanamike. ¹³ Ro kuke bara amune nikaki ijieki ije buka gire ijia ajia arinoekinu ro ise rena e binobuo vua kuaekinu e ise revo ijena besu karina vua bu kuaevo ije ifejiana kuaevo. Ro buka vua ise ije e bu kuaedufuo baki ijene kuaenojo. ¹⁴ Ijadufuo na vierafega bara amune nikaki ije buka una baru mania areme ame nafena are samuadufuo. Ro bu ijiege rekuva e ani nuvuone ije Godi ma vierafevo baki ije bube vua ise bino e ije Godi ma vierafevo ijiebuo kuaeke. ¹⁵ Na vua ijiege kuariavo ijadufuo maeje bara

amune gue bune isuibe kuderiana una Setani nuvei. ¹⁶ Ijadufuo bara erare Godi ma vierafemo fu bara amune gue agane fuone ijia karijoga nika mukore samuagiane. Ja ijiege rekuva sosi ije bube bara amune ije samuagiadufuo. Ro bume bara amune ije buosukua karinoevo ije e binobe samuagiavo baki ije samuagiadufuo.

¹⁷ Ro ni e mamekanu ije eranebe sosi i ije samuavo ije mukoreigia fuaevena moni buone vajiakinu aroriafo. Ro kuke ni e mamekanu bino bu maza boeje ijuebaki Godido vua ije mukoreigia kuariakinu nijasiavo ije mukoreigia fuaevekinu aroriafo. ¹⁸ Ro Godido vua ije isuibe isoeva ijia bu vua inokiro e ije sosi guove ijia imevo ije fuaevedufuo ijadufuo ijiege kuae. Ro vua amure ije fu mena kuae,

Ja kumune uije karikuae mave-kau mesiri vaga fu
                   kumune jone utanoekinu ro kumune gue
                   ikuma jabe kuriaerevo.

Ro vua be ije fu kuae,

E ije imeno ije jaka fuaevena moni fuone ije vajadufuo.

¹⁹ Ro e be fu kia e ireobo sosi samuamo be fu ise be remano kiaga jade vua fuone ije fievo. Ro bu e inokiro ro inokubeke ijiege kiako e ije fu ise remano kiakuva ijare ja vua buone fiedufuo.

²⁰ Ro e mamekanu sosi samuavo ije bu ise rekuva ni kena e Godi ma vierafevo ijiebuo nidua ijia samadukua nijasiana kaenamia urari uniaga e gue bu ijia giana jumekina budua bube ire ijieki bino rekuae vierafeke.

²¹ Ro Timoti na Godikiro Jesu Kuraesi ro anera fuone akae ijiebuo nidua ijia vua ige na kuaravo

ije mukoreigia fiena iriniane. Ro ade e akaegue ijiaru vua gikikimana kuariagaro kairafa one ije ame soesoena kuariumo. Ro nika e boeje besu enafuna kuariana kaenamia una vame urari ijia uniane. ²² Ro ja vierafe ja e bino kega bu e mamekanu rena sosi ijia imekuva jade migegire kevo. Ro amure ije ni vame buone bu karinoejo ijia gia areme ni sone umui nigofu naejiaga bu Kuraesido imefo. Ro a e be a naebe mukoreigia gae ro ame kuamoga fu e ireobo rema fu una ise rekuma ije are isema rena fu abema ijadufuo a ise fuone akaegue abeke. Ijadufuo ije vierafena nika kekirana vame maeje ijiaru renoekinu mat-uraena finoene. ²³ Ro do gaeki ijiaru ade ino ro nika do vuaeni isekube iga fu devatua one ije ifejane. Ro kuke fu adame one a maza boeje abeno ije ifejane. ²⁴ Ro ja e mamekanu ije kevo ijia ni mukoreigia vame buone giafo. Ijadufuo maeje e guebuo ise ije bu mauike nuriete naoma areme rade bu samadirevo. Ro e guebuo ise ije bu migegire samadirega no giavo. ²⁵ Vame besu ijiege vame maeje buone bu kevo ije fuka samadukuado a giake. Ijadufuo vame maeje buone ije bu mauike nuriete renoevo ije rade bu sone samadiredufuo.

6

E ije bu e guebuo mani baki imevo ijene

¹ Ro e ije Godi ma vierafevo eranebe bu e guebuo moni baki imejo ije na vierafe buka darom-ena imekinu ro e mamekanu buone aguariadu-fuo. Ro bu maza boeje ijiege rekuva e gue bube

Godido ive ijiakiro vua fuone maeje no nijasiavo ijadufuo vua ise kuaena dabe buzeike. ² Ro e ije moni baki imevo eranebe bu e mamekanu Godi ma vierafevo ijiebuo imevo ije bube nese giakiro buka mukoreigia buefuo imenoedufuo. Ijadufuo maeje e mamekanu ije budua buka Kuraesi ma vierafekinu ro e ije buefuo imevo ije bu mukoreigia oetuavo.

Vua kufuimena nijasiavo ijene

Ro Timoti na vierafe a vua ige nijasia ro kuke e ije darokuma kuariaga bu vua ije mukoreigia irinadufuo. ³⁻⁴ E gue buka vua kufui bino nijasiakinu vua maeje E Ireobo nuvuone Jesu Kuraesido ije no nijasiavo ije bu ijuoneve. E ijiege renoejo ije buka ire aroekaravo ijiebe oe buone ijia iritoeje ijadufuo bu ire bino buka naebe vierafeve. Ro bu vua isesina ro mamekanu baki ijia mijumana ijadufuo madinamikinu e binobuo oe ije kame kuderiaga bu zienamivo. Ro buka besu afuina karijo baki ro bu vua ise binobino bue kuaekinu ro e bino bu ire gue revo ijene buesina oe isema vierafevo. ⁵ Ro e ije bu vua kufuimenoervo ije buka maza boeje uruvana madinamivo. Ijadufuo maeje nigofu buone buneka mukoreigia isere ijadufuo vua maeje bu vierafevo baki. Bu vierafero bu Godi ma vierafekuva buka e maki rena sinuome uruvana zaraekiro bu ijiege vierafenoeve.

Moni oetuavo ijadufuo vua

⁶ Ro kuke igia fie, erare fu Jesu Kuraesi nuvemo ije fu vierafega sinuome fuone fu naema ije fune sibane mani ijadufuo fu oemaredufuo. ⁷ Ro maza

ijia no bu nafueva ije no ire bino kena ruaeva baki. Ro kuke maza ije no oekuva ije nobe una ire bino kena vake. ⁸⁻⁹ Ijadufuo no ire ivo ro sinuome bino nakuva ije fune sibane mani ijadufuo nobe sinuome uruvana kekuae vierafeke. Ijadufuo maeje e ije bu sinuome uruvana kekuae vierafevo ije bu ire ise ijiebe biesiriavo ije buka arikaniavo. Ijadufuo bune ijia bu ma vierafevo ije bu ijia areko fune vame ise bu vierafevo ijiebe kame arafiriako buka uruke isejavaevo. ¹⁰ Ijadufuo no moni uruvana oetuakuva noka vame ise uruvana biediadufuo. Ro e gue eranebe bu sinuome zaraekuae ireobo vierafevo ije bune buone izege bu ma vierafevo ije bune arei. Ijadufuo bune vame isejavaevo uruvana kena una vajae buone ijia ruae.

Timotido vua fu ijia giakinu ire binobino renodufuo ijene

¹¹ Ro Timoti aeje a Godido e ijadufuo ni ire ise boeje na iviama kuaraeva ije mukoreigia giana akariane. Ro nika giriesana vua ige na kuarakuvejo ijene kena mukoreigia darokuma faradiana vane. Ro ire ijeja maturaena akae karivo ijiakiro ma vierafevo ro oetuanamivo ijene. Ro kuke maza boeje giriesana ijueobaki imevo ijiakina kabuaekabuaeki kenoejo ijene. ¹² Ro igia fie, anika e ije fu ire ma be abekiro giriesana difurimo ijiege anika Jesu Kuraesi ma vierafena vame fuone ijia nuvena kenoene. Ro Godi a fu umui datema ije fu vame ma karivako ije abe makiro fu ijadufuo a umui datei. Ijadufuo aka vua ije abe darokuma farena vake. Ro one izege a Kuraesi

ma vierafemo ije ane e boeje ijiebuo nidua ijia samadukua nijasiae. ¹³ Ijadufuo Timoti na Godi e ije ire boeje samuako bu ni uria naovo ijiakiro Jesu Kuraesi ijiebuo nidua ro ive buone ijia kuri-ana vua ige kuarave. Ro kuke na Jesu Kuraesi e ije Faereti fu uria fino ijia Godi fu kuamoga fu naebe ijuone ro fu ire boeje rena furima ijadufuo ive ijia a kuarave. Ijadufuo nika ire boeje Godi fu kuaramo ije irinana renoene. ¹⁴ Anika giriesana vua boeje na kuaraeva ije mukoreigia iriniana vame ma ijiaru kenoekina e ije bube vua ise bino oesina kuaenoeke. Ro ame ijiege kena vakuma ka maza ije Godi fu nijaema ijia E Ireobo Jesu Kuraesi fu una rone. ¹⁵ Ro fune Jesure daro abena ire boeje samuagiamo ro maza ije fu una ruadufuo ije fune Godire nijaedo fu korofuo ire boeje rega bu samadiredufuo. Ro Godi ije fuka Kini ireobo fure kini isesina boeje binobino ije asidiamo. Ro kuke E Ireobo ije fuka e mamekanu boeje binobino ije fure ma asidiamo. ¹⁶ Ijadufuo fu fuosukua fune maza boeje ijia fivako. Ro kuke fuka are ma sanaema e bino ivuake ijia vako baki ijia fino. Ro e besukua be fu naebe Godi gae ro kuke e besukua be fu ume igia oenoeno ije fu Godi gakuma baki. Ijadufuo na maza boeje baname isoega e boeje bu ive fuone abena ajiake ro daro fuone ije fu maza boeje ijia navake. Mare.

E sinuome zaraeva ijiebuo vua ijene

¹⁷ Ro eranebe ume igadufuo sinuome ijia uru-vana zaraeva ije ni kiaga bude aroekarana sinuome buone ijadufuo ireobo vierafenoevo. Ro kuke bube ma vierafero bu sinuome buone ijiebe

ifejiaga bu ma karivako ije abekiro ijiege vierafevo. Ijadufuo maeje bu maza veze sinuome buone boeje bu bakiredufuo ije buka naebe vierafei. Ijadufuo kiaga bu Godi e ije fu maza boeje ire ije no oemarekinu karidufuo vajuomo ije ma vierafenoedufuo. ¹⁸ Ro kuke kiaga bu vame maeje ka uruvana renoekinu ro e vajuki rena maza boeje e ifejiakuae ijafunenoedufuo. ¹⁹ Bu ijiege renoekuva Godi fu are maeje fu saove gufia buefuo kanaufuiga bu rade ijia vakuva fu ve una are maeje miaga bu ijia ma karivadufuo. ²⁰ Ro Timoti ni Godido vua maeje fu nijasaema ije mukoreigia samuagiane. Ro kuke ni e ije bu vua kufui ije kuae fu mano kuaena ijadufuo madinaminoevo ije mukoreigia akariane. ²¹ Ijadufuo maeje e gue bu vua ije bu kuaenoevo ijene dabe uruvana vierafena buka totenami. Ijadufuo bu buone bu ma vierafevo ije bune dabe abuezei. Ro na baname isoega Godi fu ja rejiakinu ifejiaga ja maza boeje oemarekinu karinoedufuo.

GODIDO VUA MAEJE
Genesis, Exodus, Numbers, Joshua, Ruth, Nehemiah,
Jonah, and the New Testament in the Barai language
of Papua New Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Barai long
Niugini

copyright © 1994, 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Barai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c330b06f-2974-56b2-aa23-32e3eed78329